

prima instanță: I. Potîngă
instanța de apel: N. Traciuc, M. Anton, C. Bumbac

dosarul nr. 3ra-1452/16

DECIZIE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Sveatoslav Moldovan
Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere
Limitată „Dicivitrans” împotriva Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău cu
privire la contestarea actului administrativ

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2016, prin care a fost
admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Dicivitrans”, casată
hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 15 septembrie 2015 și pronunțată o
nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 03 iunie 2013 SRL „ Dicivitrans ” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la contestarea
actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că prin decizia nr. 321/3/12 din
07 februarie 2013, adoptată de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, în
privința cazului de încălcare a legislației pretinsă de a fi comisă de către
SRL „Dicivitrans ”.

S-a stabilit că SRL „Dicivitrans ” a încălcat art.8 alin.(2) lit. c) din Codul Fiscal
al RM, precum și a pct.14, 15 și 16 din Regulamentul transporturilor auto de călători
și bagaje, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.854 din 28 iulie 2006. În opinia
funcționarului fiscal, SRL „ Dicivitrans ”a încălcat prevederile normative în cauză
prin faptul că în timpul controlului fiscal operativ din data de 20 ianuarie 2013,
efectuat la microbuzul de model Volkswagen LT46, cu numărul de înmatriculare de
stat C OU 324, ce deservește ruta nr.101, administrată de reclamant, șoferul nu a
eliberat bilet de călătorie la o persoană.

Invocă că decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău a fost emisă în rezultatul examinării actului de control nr.1-576776 din 20 ianuarie 2013, întocmit de inspectorii fiscali de stat al Direcției General Control Fiscal a IFS pe mun. Chișinău, Blaja Valentin și Ciubari Eugeniu, care conform informației deținute, șoferul microbusului de pe ruta nr.101 nu a eliberat bilet de călătorie la o persoană.

Susține că din conținutul ambelor acte oficiale apar dubii care nu pot fi înlăturate și anume: cui concret nu i-a fost eliberat bilet de călătorie unui pasager sau funcționar fiscal; unde și când anume s-a stabilit că microbusul era la pornire, la stația terminus sau în orice alt loc; au fost utilizate careva mijloace tehnice video de înregistrare a pretinsului fapt de neeliberare a biletului de călătorie, în scopul evitării unui eventual abuz de drept din partea unei autorități a statului.

Indică reclamantul că actul de control nr.1-576776 din 20 ianuarie 2013 este complet neobiectiv și parțial, pentru că nu oferă răspunsurile concrete la întrebările de mai sus, mai ales că reprezentantul SRL „Dicivitrans” nu a asistat la documentarea presupusei încălcări fiscale.

Totodată, consideră că la presupusa efectuare a cumpărăturii de control, consideră că inspectorii fiscali au încălcat și procedura efectuării acesteia.

În dezacord cu decizia menționată invocă prevederile art. 224 alin. (3) Cod fiscal care stabilește că banii transmiși pentru achiziția de control trebuie restituiți.

Din actul de control însă nu rezumă realizarea acestei obligații, ceea ce denotă anumite dubii în privința legalității respective tranzacții. În context, SRL „Dicivitrans” invocă art.11 alin.(1) Cod fiscal, potrivit căruia apărarea drepturilor și intereselor contribuabilului se face pe cale judiciară sau pe alte căi prevăzute de prezentul cod și de alte acte ale legislației. Toate îndoielile apărute la aplicarea legislației fiscale se vor interpreta în favoarea contribuabilului.

Precizează că funcționarii fiscali atunci când au îndeplinit actul de control, nu au verificat dacă șoferul microbusului are împuterniciri de reprezentare a SRL „Dicivitrans” prin prisma dispozițiilor Codului Fiscal. Or, șoferul microbusului respectiv, nu este reprezentant al contribuabilului SRL „Dicivitrans”.

Consideră că șoferul microbusului nu este persoană cu funcție de răspundere care să gestioneze activitatea SRL „Dicivitrans” după cum cere norma fiscală.

Mai mult ca atât, reieșind din prevederile Regulamentului transporturilor auto de călători bagaje din 28 iulie 2006, nu este clar ce acțiuni concrete au întreprins funcționarii fiscali respectivi în situația în care au stabilit că șoferul nu a eliberat bilet de călătorie.

Același act normativ obligă în așa caz, cel puțin să raporteze agentului constatat conform Codului contravențional săvârșirea unei asemenea contravenții.

Indică că așa acțiuni nu au fost întreprinse de colaboratorii fiscali.

Relevă că administrator al rutei nr.101 este SRL „Dicivitrans”, în baza contractului încheiat cu Primăria mun. Chișinău.

Precizează că prin acest act juridic SRL „Dicivitrans” este administrator de rută și nu agent transportator. Atât Codul fiscal cât și Regulamentul transporturilor de călători și bagaje obligă anume agenții transportatori și echipajele formate de primii să elibereze bilete de călătorie pasagerilor.

Explică că pe ruta nr.101 operează mai mulți agenți transportatori, iar prin prisma contractului de administrare a rutei nr.101, reclamantul nu poate fi sancționat pentru inacțiunea echipajului format de agentul transportator care activează pe ruta nr 101. Prin urmare, consideră că nu poate fi tras la răspundere fiscală pentru cazurile de încălcarea legii fiscale comisă de agenții transportatori și nu de administratorii de rută.

Indică că în vederea respectării procedurii prealabile a cauzei, decizia a fost atacată cu o contestație, care a fost respinsă prin decizia nr. 243 din 04 aprilie 2013.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 11, 129, 216 Codul fiscal, art. 38, 166, 167 CPC.

Solicită anularea deciziei nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Suplimentar la cererea de chemare în judecată SRL „Dicivitrans” a depus cerere de completare a cererii inițiale, prin care a solicitat repunerea în termenul de adresare cu acțiune, admiterea acțiunii, anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acesteia a indicat că avocatul Alexandr Carapunarli, în vederea respectării procedurii prealabile prevăzută de Codul fiscal, a depus o contestație împotriva deciziei din 07 februarie 2013 a fost atacată cu o contestație. Ultima, prin decizia nr.234 din 04 aprilie 2013 a fost respinsă. La 24 aprilie 2013, SRL „Dicivitrans ” a depus la Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău o acțiune în contencios administrativ împotriva deciziei nr.321/3/12 din 07 februarie 2013.

Prin încheierea din 03 mai 2013, a fost restituită cererea de chemare în judecată din motiv că acțiunea a fost semnată de Diceanu Valeriu, fără ca la aceasta să fie anexat extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice, ordin, din care să rezulte că ultimul este administratorul SRL „Dicivitrans ”.

Reclamanta consideră că magistratul la emiterea acestei încheierii, nu a ținut cont de prevederile art.171 alin.(1) CPC, care prevede că în situația în care la acțiune nu este anexat documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului, instanța este obligată să nu dea curs cererii, acordându-i reclamantului un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

Indică că reclamanta a solicitat ca la dosar să fie anexate copiile unor decizii ale Curții Supreme de Justiție, din care rezultă existența unei practici neunitare în asemenea categorii de litigii și solicită acesteia, protecția conform art. 6, par. 1 din CEDO, dreptul la un proces echitabil (hotărârea Brumărescu vs România - neuniformizarea practicii judiciare constituie încălcare a dreptului la un proces echitabil), unde în aceste dosare acțiunile reclamantilor au fost admise integral.

Solicită repunerea în termenul de adresare cu acțiune în contencios administrativ; admiterea integrală a acțiunii, adoptarea unei hotărâri judecătorești de anulare a deciziei nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău din 15 septembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de SRL „Dicivitrans”, casată hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată.

A fost anulată decizia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 emisă în privința SRL „Dicivitrans”.

La 22 iulie 2016 Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 28 aprilie 2016 prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerându-o ilegală și neîntemeiată.

Menționează că instanța de apel a interpretat în mod eronat atât legea materială cât și cea procesuală.

Explică că în pct. 14 lit. b) din Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje este stipulată obligațiunea echipajului mijlocului de transport să prezinte organelor abilitate cu funcții de control documentele pe baza cărora este permisă desfășurarea activității.

Potrivit art. 216 alin. (8) Cod fiscal, contribuabilul, inclusiv prin intermediul conducătorului sau altui reprezentant al său, este obligat, după caz, să asigure condiții adecvate pentru efectuarea controlului, să participe la efectuarea lui și să semneze actul de control fiscal, chiar și în cazul dezacordului. În caz de dezacord, el este obligat să prezinte în scris, în termen de până la 15 zile calendaristice, argumentarea dezacordului, anexând documentele de rigoare.

Conform art. 232 lit. a) Cod fiscal este tras la răspundere pentru încălcare fiscală contribuabilul persoana juridică a cărei persoană cu funcție de răspundere a săvârșit o încălcare fiscală.

Respectiv, șoferul unității de transport de model microbuz „Wolkswagen” cu numărul de înmatriculare COU 324 (maxi-taxi pe ruta nr. 101), care aparține SRL „Dicivitrans” - Sergiu Nazarenco, în calitate de angajat al SRL „Dicivitrans” în mod legal a participat la controlul operativ și a semnat actul de control fiscal, fiind obligat să aducă la cunoștință conducerii SRL „Dicivitrans” exemplarul I al acestuia.

Întrucât în cadrul controlului fiscal operativ efectuat de către colaboratorii IFS mun. Chișinău, s-a stabilit transportarea călătorilor fără bilete de călătorie cu microbuzul de model „Wolkswagen” cu numărul de înmatriculare COU 324, maxi-taxi pe ruta nr.101, SRL „Dicivitrans” a fost aplicată amendă în sumă de 50 000 lei conform prevederilor art. 254 alin. (4) din Codul fiscal.

Evidențiază că SRL „Dicivitrans” anterior a fost sancționată pentru desfășurarea activității de transportare a călătorilor cu mijloace de transport auto fără bilete de călătorie cu amendă în sumă de 10000 lei în baza deciziei nr. 2026/8 din 12 iulie 2012 (act de control nr. 1- 567265 din 19 iunie 2012), menținută prin decizia CSJ nr. 3ra - 1006/13 din 05 iunie 2013, și deciziei nr. 2937/8 din 11 octombrie 2012 (act de control nr. 1-533811 din 14 septembrie 2012), menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 3a - 1207/13 din 26 februarie 2014, a fost sancționat cu o amendă în mărime de 25000 lei pentru efectuarea decontărilor în numerar fără utilizarea mașinii de casă și control existente în conformitate cu prevederile art. 254 alin.(2) din

Codul fiscal și respectiv în baza deciziei nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 a fost aplicată amendă în sumă de 50000 lei.

La 12 octombrie 2016 intimatul SRL „Dicivitrans” a depus referință la cererea de recurs declarată de IFS mun. Chișinău prin care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 iulie 2016, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 18 ianuarie 2013, de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău a fost emisă decizia privind inițierea controlului fiscal nr. 5791 la agenții economici care prestează servicii de transport de călători și bagaje (f. d. 104).

Astfel, la data de 20 ianuarie 2013, inspectorii fiscali de stat ai Direcției Generale Control Fiscal al Inspectoratului Fiscal de Stat, în baza deciziei privind inițierea controlului fiscal nr. 5791 din 18 ianuarie 2013, au efectuat un control prin metoda verificării operative la SRL „Dicivitrans” ce desfășoară activitate de transport auto a pasagerilor în regim maxi-taxi cu mijlocul de transport „Wolkswagen” LT 46, cu numerele de înmatriculare C OU 324, ce deservește ruta 101.

Este cert și faptul că în rezultatul controlului a fost întocmit actul nr. 1-576776 prin care s-a stabilit încălcarea prevederilor art. 8 alin. (2) lit. c) Cod fiscal, aprobat prin Legea nr. 163-XIII din 24 aprilie 1997 și pct. 14, 15, 16 din Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 28 iulie 2006 prin transportarea a unui pasager fără eliberarea biletelor de călătorie (f. d. 62).

Iar, prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat, mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 s-a decis aplicarea SRL „Dicivitrans”, pentru încălcarea legislației fiscale o amendă în mărime de 50000 lei pentru transportarea a treia oară sau mai mult a călătorilor în autocar fără eliberarea biletelor de călătorie, conform prevederilor art. 254 alin. (4) din titlul V Cod fiscal (f. d. 8).

Înaintând prezenta acțiune în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, SRL „Dicivitrans” a solicitat anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat, mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de SRL „Dicivitrans” instanța de apel l-a considerat întemeiat pe care l-a admis, a casat integral hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 septembrie 2015 și a emis o nouă hotărâre prin care a admis acțiunea și a anulat decizia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013, emisă în privința SRL „Dicivitrans”.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel, cu referire la prevederile art. 254 alin. (10) în redacția Legii nr. 324 din 23 decembrie 2013, în vigoare din 01 ianuarie 2014, a conchis că prin modificările introduse, legiuitorul a delimitat expres răspunderea agentului transportator de cea a conducătorului auto.

A mai conchis instanța de apel că prin modificările operate, au fost stabilite exact acțiunile agentului transportator (contribuabil) în situația în care șoferul unității de transport nu eliberează bilete călătorilor și că au fost stabilite exact acțiunile agentului transportator pasibile sancționării, acestea fiind neprocurarea și neținerea evidenței blanchetelor biletelor de călătorie conform legislației în vigoare, și/sau neeliberarea către conducătorii auro la ieșirea în cursă a numărului necesar de blanchete.

La fel, instanța de apel a statuat că toate aceste prevederi legale privind eliberarea către conducătorii auto la ieșirea pe rută a numărului necesar de bilete au fost respectate de agentul transportator SRL „Dicivitrans”, deoarece acesta a eliberat șoferului numărul necesar de bilete, precum și a întocmit borderoul de evidență a biletelor.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii înaintate de SRL „Dicivitrans”.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile dispozițiilor art. 254 alin. (2¹) Cod fiscal, în redacția legii în vigoare din 01 ianuarie 2013, potrivit cărora pentru desfășurarea activității de transportare a călătorilor cu mijloace de transport auto pe rute suburbane, urbane, interurbane, internaționale fără bilete de călătorie (bilet de călătorie – bon de casă emis de mașina de casă și de control cu memorie fiscală sau document de strictă evidență cu preț fixat, înregistrat la agentul transportator, confecționat în mod tipografic în conformitate cu actele normative în vigoare), contribuabilul și persoana împuternicită înregistrată la agentul transportator se sancționează cu o amendă în mărime de 10000 de lei pentru fiecare caz de încălcare.

Potrivit pct. 14 lit. m) din Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 854 din 28 iulie 2006, echipajul este obligat la autogări (stațiile auto), să efectueze îmbarcarea pasagerilor cu bilete, să elibereze bilet fiecărui pasager îmbarcat pe parcurs și să facă înscrierile respective în borderoul de evidență a biletelor.

Iar, conform prevederilor art. 254 alin. (4) Cod fiscal, comiterea repetată a încălcărilor specificate la alin. (1), (2) și (2¹) se sancționează cu amendă de 25000 de lei. Comiterea a treia oară și mai mult a încălcărilor specificate la alin. (1), (2) și (2¹)

se sancționează cu o amendă de 50000 de lei pentru fiecare caz.

Reieșind din constatările enunțate, prin prisma normelor legale menționate, instanța de recurs relevă că la caz s-a demonstrat, în mod cert, încălcarea de către SRL „Dicivitrans” a normelor prevăzute în pct. 14 lit. m) din Regulamentul Transporturilor auto de călători și bagaje, aprobat prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 854 din 28 iulie 2006 și art. 254 alin. (2¹) Cod fiscal, prin neeliberarea biletului de călătorie unui călător care a călătorit la data de 20 ianuarie 2013, în microbuzul de model „Wolkswagen” LT 46, cu numerele de înmatriculare COU 324, ce deservește ruta nr. 101, care aparține SRL „Dicivitrans”, fapt ce se confirmă prin actul Inspectoratului Fiscal de Stat nr. 1-576776 din 20 ianuarie 2013 (f. d. 105).

Astfel, se va reține că șoferul unității de transport de model Wolkswagen cu numerele de înmatriculare COU 324, ce deservește ruta nr. 101, care aparține SRL „Dicivitrans”, Sergiu Nazarenco, în calitate de angajat al SRL „Dicivitrans”, în mod legal a participat la controlul operativ și a semnat actul de control fiscal, primind cel de-al doilea exemplar al actului de control pentru a-l transmite conducerii SRL „Dicivitrans” (f. d. 105).

Tot materialul probator atestă că SRL „Dicivitrans” a fost sancționată anterior pentru desfășurarea activității de transportate a călătorilor cu mijloace de transport auto fără bilete de călătorie cu amendă de 10000 lei prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 2026/8 din 12 iulie 2012, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 iunie 2013 și deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 2937/8 din 11 octombrie 2012, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 februarie 2014, prin care a fost sancționat cu amendă în mărime de 25000 lei (f. d. 63-70).

Ca urmare, având în susținere prevederile art. 254 alin. (4) Cod fiscal, se constată ca legală decizia Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău nr. 321/3/12 din 07 februarie 2013, prin care SRL „Dicivitrans” i-a fost aplicată amendă în mărime de 50000 lei, pentru transportarea a treia oară sau mai mult a călătorilor în autocar fără eliberarea biletelor de călătorie.

Or, prevederile art. 232 lit. a) Cod fiscal, direct indică că este tras la răspundere pentru încălcare fiscală contribuabilul persoană juridică a cărei persoană cu funcție de răspundere a săvârșit o încălcare fiscală.

În acest sens, se va reține ca neîntemeiată concluzia instanței de apel, cu referire la prevederile art. 254 alin. (10) în redacția Legii nr. 324 din 23 decembrie 2013, în vigoare din 01 ianuarie 2014, că prin modificările introduse, legiuitorul a delimitat expres răspunderea agentului transportator de cea a conducătorului auto.

Asta deoarece, pe lângă faptul că prevederile enunțate nu erau aplicabile la momentul comiterii încălcării legislației fiscale de către SRL „Dicivitrans” la 20 ianuarie 2013, și aceste prevederi indică expres că amenda pentru încălcări menționate se aplică contribuabilului.

În conexiunea celor menționate, se constată că instanța de apel, nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a respins acțiunea depusă de SRL „Dicivitrans”.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 aprilie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 septembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Dicivitrans” împotriva Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu